

Maneviyatımızda İlim ve Bilgi ile Sadaka

İslami yaşam ve kültürü ile Anadolu'nun kendine özgü çok farklı etnik yapısı, mezhepsel farklılıklar, dinsel inançlar binlerce yıllık birlikte yaşama ve kültürel paylaşım Türkiye'nin paha biçilmez hoş görü kültürünü ve birlikte yaşama değerini oluşturmuştur. Yönetilenler arasında bu hoş görü kültürü ve farklı değerler ile inançlara gösterilen kabul ve saygı yönetilenler tarafından yani yetki verilen yönetenler, politikacılar, aynı hoş görü kültürü ve birleştirici anlayışı gösteriyorlar mı. Yüce İslam'ın asil mensupları olan ve ülkemizin büyük çoğunluğunu oluşturan müslümanların farklı mezhep, din, idoloji ve kültürden gelen bu ülkenin asil unsurları olan herkese yüce İslam'ın büyük vasıflarından ilim, bilgi ve sadaka karakteri ve hoş görü anlayışıyla bakmaları gerekmektedir.

Hz. Peygamber (s.a.s) hicret ettikten yaklaşık iki yıl sonra Mekkeli müşriklerle Bedir savaşını yapmış ve bu savaştan galip çıkmıştı. Esir edilenlere nasıl muamele edileceği konusunda müzakereler yapıldı. Fidyeye karşılığında serbest bırakılmaları ya da öldürülmeleri teklif ediliyordu. Hz. Peygamber (s.a.s) kimsenin düşünemeyeceği, oldukça farklı, faydalı ve şaşırtıcı bir öneride bulundu. İnsanlığa ışık olan hikmet dolu bu öneri kabul görüp tatbik edildi. Hz. Peygamber'in bu teklifine göre okuma yazma bilen esirler okuma yazma bilmeyen Müslümanlara bilhassa çocuklara okuma-yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakılacaklardı. Bu uygulamayla sevgili Peygamberimiz bilgiyi, paraya ve dünyalık menfaate tercih etmiş ve ümmetine okuma-yazmanın önemi çarpıcı bir örnekle gösterilmiştir.

Bilgiden daha kıymetli bir hazine yoktur. İman, amel ve ibadet de dâhil olmak üzere her türlü faaliyet bilgiyle can bulur, şekil kazanır. Bilginin olmadığı yerde karmaşa ve kaos vardır. Medeniyetler bilgiyle inşa edilir. Memleketler bilgiyle imar olur. Bilgi güç, kuvvet ve kudrettir. Cenab-ı Hakk'ın sıfatlarından biri de ilim sahibi anlamındaki, "el-âlim" dir.

Şehirler kurup medeniyetler inşa etmek, uçaklar yapıp uzakları yakın kılmak, ilaçlar keşfedip acıları dindirmek, haritalar yapıp keşiflere çıkmak, gemiler inşa edip deryalar açılmak gibi nice faydalı işler ancak ilim ve bilgiyle mümkün olmuştur.

Bu sebeple insanları bir tarağın dişleri gibi eşit gören dinimiz; "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" "Allah içinizden iman edenler ile ilme nail olanların derecelerini yükseltir" "Kulları

içinde Allah'tan gerektiği şekilde ancak ilim sahipleri korkar.” Şeklinde ortaya koyduğu ölçülerle insanlar arası farkın ancak ilim ve bilgiyle olacağına dikkat çekmiştir. Diğer taraftan “Sakin cahillerden olma” “Cahillerden yüz çevir” anlamındaki pek çok ayet-i celile ile de cehalet ve bilgisizliği yermiştir. Geliniz o halde, kendini ilmin şehri, Hz. Ali’yi de ilmin kapısı olarak göre Peygamber Efendimiz’in şu duasına gönülden âmin diyelim:“Allahım! Bana öğrettiğin ilimden beni yararlandır, faydalanacağım ilmi bana öğret, ilmimi artır. İlmimi artırmadan önceki ve artırdıktan sonraki haller üzerinde Allah’a hamd olsun

Ayet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor:

“Ve şöyle niyaz et: Rabbim! Gireceğim yere doğruluk, dürüstlük ve sıdk ile girmemi sağla; çıkacağım yerden de doğruluk, dürüstlük ve sıdk ile çıkmamı sağla. Bana yüce katından hakkıyla yardım edici bir kuvvet ihsan eyle!”

Kur’an dilinde, kalbinde tasdik ettiği inancına uygun davranan ve düşüncelerinin doğruluğunu iyi ve güzel davranışlarıyla ortaya koyan kimseye sadık denmiştir. Bakara Suresi 177. Ayette, iyilik ve doğruluk arasında ki ilişkiye dikkat çekilmiş ve Allah’a iman, ahrete iman, namaz ve zekâtın yanı sıra yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenmek durumunda kalanlara, özgürlüğünü kaybetmiş olanlara çok sevdiğimiz mallarımızdan tasadduk etmek, verdiğimiz sözde durmak, zorluk ve sıkıntılara sabretmek sadıkların özellikleri olarak zikredilmiştir.

“sadaka” olarak adlandırılan davranışları, Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)’in dilinden dinleyelim. “Güzel söz sadakadır.” ; “Yumuşak söz sadakadır.” ; “Kardeşinin yüzüne tebessüm etmen sadakadır.” ; “İnsanlara yol göstermen sadakadır.” ; “Yolunu kaybedene yol göstermeniz sadakadır.” ; “Yolda insanlara eziyet veren bir şeyi kaldırıp atman sadakadır.” ; “Bir kimsenin bineğine binmesi için yardımcı olman sadakadır.” ; “Zayıf bir kimseye gücünle yardımcı olman sadakadır.” ; “İki kişinin arasını bulman, iki kişinin arasında adaletle hükmetmen sadakadır.” ; “Konuşma özürülü bir insanın kendisini ifade etmesine yardımcı olman sadakadır.” ; İnsanlarla iyi geçinmek sadakadır.” ; “Çocuklarınıza yedirdiğiniz sadakadır.” ; “Eşinize yedirdiğiniz sadakadır.” ; “Yanınızda çalışanlara yedirdiğiniz sadakadır.” ; “Kişinin kendi ailesi için nafaka temin etmesi sadakadır.” ; “En üstün sadaka kişinin ilim öğrenmesi ve öğrendiği ilmi Müslüman kardeşine de öğretmesidir.” ; “Cenazelere katılmanız sadakadır.” ; “Emr-i bi’l-ma’rûf ve nehy-

i ani'l-minker sadakadır.” ; “Allah’a hamd etmeniz sadakadır.” ; “Allah’ı tekbir edişiniz sadakadır.” ; “Şerden uzak olmanız sadakadır.” ; “Maruf olan her şey sadakadır.”

Ülkemizde yönetenler ve yönetilenlerin islamin önemli değerlerinden olan İLİM, BİLGİ ve SADAKA kavramını algılayıp kalbi ve samimi inançla uygulamalarını temeni ederim.